

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane mesečno 12-50 Din
za inozemstvo 25.—
seobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnice:

Maribor, Barvarska ul. 1
Tel. št. 22

Celle, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čekov,
zavodn. št. 11.842.

Ljubljana, 27. novembra.

Oči slovenskih davkoplačevalcev se obračajo v Beograd, pričakujejo od tamkaj ugodnih poročil. Naša usoda je v rokah 21 poslanca SLS, ki jim je bahava klerikalna žurnalistična pokadila, da »delajo kakor tigri«, zdaj pa se jih ta pohvala drži v ljudskem humorju. In res, od tam prihaja krik v obliki dolgovazne samohvale 21 tigrov, a zaman išče le zrna kakega uspeha.

Mi nismo tako krivični, da bi ne priznali, da je delo poslancev vzpričo ogromnih finančnih potreb države težavno. A brez dvoma je, da so trije demokrati v prejšnji skupščini prinesli več uspehov domov. Oni so izvajali: 1.) zopetno vzpostavitev davčnih komisij; 2.) kontingentiranje pridobitne v Sloveniji; 3.) zvišanje ekstenzije pri dohodnini; 4.) odpravo linijske trošarine v Ljubljani; 5.) odpravo davka na prirast v vrednosti. Vse to je bil rezultat dela JDS.

Kaj pa nam je dala SLS z 21 poslanci? Pod njihovo ratronanco ustanovljena vlada je pritiskala vijak do skrajnosti in to posebno glede dohodarine in prometnega davka. Niti na misel ni prišlo SLS, da bi se pečala z vprašanjem kontingentiranja in s pritiskom na škandalozno davčno prakso. Ne, naši tigri, mesto da bi zagrabil, kjer se da kaj doseči, so zagnali ogabno hujkanje proti Srbom, misleč da bo potem plačilo davka Slovincem toliko bolj teknilo.

Ta boj nam je silno škodil. Zdaj se pa še izkazuje, da je krik o šestih milijardah davčnih let navaden »bluff«. Mi smo to takoj rekli. Danes pa je davčna zvezda SLS, g. Pušenjak, v »Slovincu« objavil nekaj števil, ki so prava polemika proti šestim milijardam. Mož je izračunal, da Slovenija plača na direktnih davkih, monopolu, trošarinah, specialnih trošarinah in carinah okoli 700 milijonov dinarjev to leto. Dohodki iz pošte, železnice, rudnikov, žum in podjetij se morajo seveda čisto drugače opazovati, a vsekako je g. Pušenjak uspel dokazati, da se šestimilijardni račun uštel skoro za 2 milijardi kron. Vrh tega pa je Srbe silno pohvalil. Za monopol n. pr., ki naj da 1500-8 milijonov Din. v vsej državi, je Srbom priznal, da plačajo 34-85 %, kar odtehta precej neznatno izračunani manko pri takšah in direktnih davkih. G. Pušenjak, ne računajte nam več naprej, sicer boste pač »razkrinkali« Dalmatinca in Crnogorce in del Bosne ter prav posebno brate Hrvate, Vojvodino in Srbijo pa boste zelo izrezali.

Najbolj žalostno je ravno, da taka velika vprašanja vodijo pri SLS trije popolni diletantje: gg. Pušenjak, Žebot in Vesensjak so naše finančne zvezde, ki so nam prinesle ploho davkov. Z Žebotovimi šlagerji naj se izvajajo krediti za univerzo? In s Pušenjakovimi naivnimi računi naj se doseže zvišanje ekstenzije minulima v Sloveniji? Pridigovati »Domoljubovi« publiki, to znajo ti gospodje, a finančne politike v Beogradu voliti ne znajo!

Slovenija stoji v trenutku velike finančne debate pravzaprav brez polnovrednega zastopstva v finančnem odboru. Naravno je, da poslanci drugih pokrajin hito, da svojim volilcem spravijo čim največ pod streho. Slovenija plačuje odškodnino za histerični napad, ki mu je podlegla 18. marca 1923.

Mi pa bi v tem za našo deželo tako važnem trenutku apelirali na poslance drugih krajev, naj prezro surovi in illetantski nastop delegacije, ki je došla Slovenijo začasnó v kremeplje. Ugode naj našim perečim kulturnim potrebam zlasti na polju našega višjega šolstva, kajti s tem delajo za vso državo, ki bo imela korist od naših uspehov. Uvažujemo naj izredno težavni gospodarski položaj Slovenije, ki stisnjena med sovražnim sosedstvom komaj išče novih gospodarskih poti. Zlasti naj se nardnira naša obrt, ki se oori za obstoj in odpravo naj se krivice pri osebno-dohodninskem in pri prometnem davku.

Slovensko ljudstvo ni v polni meri krivo, da ima v parlamentu nesposobne zastopnike. Podleglo 18. marca živčnemu napadu in storilo je nekaj, kar že davno obžaluje. Tigri bodo kmalu nehali rjoveti, ker jih bo narod pogljal nazaj v goščave, odkoder so skočili nani.

Poostriitev političnega položaja

PRICETEK ZIMSKEGA ZASEDANJA 30. NOVEMBRA. — OPOZICIJA NAPOVEDUJE VLADI NAJOSTREJŠO BORBO. — DELO FINANČNEGA ODBORA.

Beograd, 27. novembra. p. Predsednik skupščine je sklical plenarno sejo parlamenta za 30. november. Ta dan naj se določi le dnevni red, prva meritorna seja pa se naj vrši, kakor želi vlada, šele 3. decembra.

Položaj se je vled dogodkov v finančnem odboru, kjer vlada in njena večina odklanjata skoraj vsak: še tako upravičen predlog opozicije, znatno poostriil. Danes so imeli opozicijski člani finančnega odbora sestanek, na katerem so konstatirali, da vrača vlada opozicija njihovo stališnje po iskrenem sodelovanju z nelojalnostjo in nasilnostjo. Zato so sklenili poostriiti svojo taktiko. Demokratski poslanec bodo imeli jutri posebno sejo, na kateri bodo razpravljali o nadaljnjem postopanju demokratskega kluba v razpravi o proračunu. Razpoloženo je jako bojovito. Zvečer se je v političnih krogih raznašala govorica, da ramerava opozicija zapusti parlament. Te govorice niso točne, vendar so značilne za oceno položaja.

Opozicija pripravlja za potkovo sejo nekatera vprašanja na ministrstvo in napoveduje se buren pričetek zimskega zasedanja. Vlada pritiska z vso silo, da bi finančni odbor dovršil svoje delo do četrtka zvečer, tako da bi mogo poročilo o budžetu v petek biti že predloženo plenumu in na ponedeljek stavljeno na dnevni red.

Finančni odbor je pa danes šele sprejel proračun finančnega ministrstva in ima torej še obdelati 17 poglavij.

Na današnji dopoldanski seji so govorili posl. Borisavljevič (dem.), Kulovec (kler.), Agatonović (dem.) in Bukvica (musl.), odgovarjal jim je minister Stojadinović. Popoldne je posl.

dr. Krizman (dem.) v velikem govoru kritiziral finančno administracijo, ki nikakor ne odgovarja državnim potrebam. Zahteval je izenačenje davkov. Govoril je tudi proti predlagani večini, da naj se vsa državna imetja prodajo, in zastopal misljenje, da naj se organizirajo raje mešana akcijske družbe. Kar se tiče monopolov, je mnenja, da bi bilo bolje prepuščati take pri uvozu. Zahteval je pravično razdelitev davkov za vse pokrajine in soglasje med finančno in upravno administracijo. Drobil naj se tika v domačih tiskarnah. Ze zopet je na dnevnem redu afera s poštnimi marikami, ki jih hoče poštni minister naročiti v Londonu, čeprav morajo domače tiskarne izvršiti ravno tako dobro delo.

Po govorih Husejina Alija (musl.) in Jojića (dem.) je izpregovoril končno še finančni minister dr. Stojadinović, nakar so bile sprejete sledeče izpremembe v proračunu finančnega ministrstva: Cl. 1. Partija 100 tisoč dinarjev za nagrado uradnikom za pobiranje davkov odpada. Cl. 2. Število uradnikov finančne kontrole se zmanjša od 8 in pol na 8 tisoč. Cl. 3. V finančnem ministrstvu se izvrši redukcija postavk se za 59 milijonov dinarjev. Cl. 4. Kredit za zgradbo poslopišča finančnega ministrstva se poveča na 14 milijonov dinarjev.

Proračun finančnega ministrstva je bil nato sprejet s 17 proti 13 glasovom. Prihodnja seja jutri dopolnje.

Beograd, 27. novembra. p. Vest o skorajšnjem odstopu vojnega ministra generala Petra Pešića se demantirajo. Minister se bavi sedaj z oboroževanjem naše vojske in se je zato naglašala potreba, da ostane na svojem mestu.

Ministrski svet v skrbeh

TEŽAVNA VPRAŠANJA ZUNANJE IN NOTRANJE POLITIKE.

Beograd, 27. novembra. p. Vlada je imela danes od 17. do 21. ure sejo, na kateri se je predvsem razpravljalo o težavnih zunanje-političnih vprašanjih in o vprašanju naše vojne odškodnine. Zunanji minister dr. Ninčić je najprej poročal o podpisu konvencije o rekvizicijah in izročitvi zločincev z Bolgarije. Nato se je obširno bavil s sedanjim položajem na Grškem, ki je tako neugoden za grško monarhijo. Ministrski svet je prišel do zaključka, da prihajajo naši odnošaji z Grško v kritično fazo, vled česar je treba zvedeti za namere rovega režima, ki naj bi stopil na Grškem na krmilo.

Ministrski svet se je bavil tudi z odnošaji naše države napram Rusiji, vendar pa ministrski predsednik Pašić to zadavno še ni hotel dati pozitivne izjave.

Glede optastov iz Madžarske, ki še niso naseljeni, je dobil minister za agrar no reformo nalog, naj ukrene tozadovno čimprej vse potrebne odredbe. Sledila je razprava o razvratstvu uradnikov. Skoro vsi ministri tožijo o velikih težkočah pri tem poslu ter ne vedo, kaj naj storijo. Le minister za prosveto se je posredilo, da je dosedaj izvršil razvratitev

preko tisoč uradnikov.

Minister za socialno politiko dr. Pešić je razznan, da bo na prihodnji seji ministrskega sveta predložil inavidiški zakon in vprašanje izplačila menic za prebrano pasivnih krajev. Pred dvema letoma so prešli namreč pasivni kraji države od Gospodarskega društva v Zagreb, Litnega zavoda v Ljubljani, Pokrajinskega okružnega saveza v Mostarju, Zadružnega saveza v Splitu in od družbe Gvozdenović na Cetinju za 80 milijonov Din brane. V pokritje so služile menice, ki jih je izdala Narodna banka. Menice so bile medtem protestirane in so prišli omenjeni zavodi v težavo. Minister je poudarjal, da mora vlada nemudoma izpolniti svoje obveze. Ministrski svet bo na prihodnji seji o tem definitivno sklepal ter je verjetno, da se bo stvar povoljno uredila.

Vojnemu ministru so bili odobreni razni krediti. Nato je ministrski svet razpravljalo o zakonu glede uporabe francoskega kredita v znesku 200 milijonov frankov za oborožitev naše armade. Koncem seje se je naglašalo, da je vprašanje naše vojne odškodnine popolnoma ogroženo.

Zakon o sodnikih

Beograd, 27. novembra. p. Danes zvečer je zborovala sekcija zakonodajnega odbora za pravico zakona o sodnikih. Sprejetih je bilo več važnih izprememb. Med drugim je bila sprejeta odredba, da se sodniki morejo premestiti samo na lastno prošnjo, odnosno po sklepu disciplinarnega sodišča. Cl. 18. je bil izpremenjen v tem smislu, da morajo kasacijska sodišča odrediti, katerih zvanj so sodniki ne smejo oprijeti. Cl. 19. odreja, da imajo sodniki vse politične pravice. V Cl. 24. se vstavi mesto »za penzijo je potrebna efektivna služba 30 let« stavek »za penzijo je potrebno 30 let take službe, kakor jo zahteva zakon za ostr« uradnikov. Prihodnja seja bo jutri ob 16. popoldne.

ZAKON O MESTNIH OBČINAH.

Beograd, 27. novembra. p. Ministrski komité, ki pregleduje zakonski načrt o mestnih občinah, proti kateremu so vsa večja mesta izrekla najtehtnejše pomisleke, je prišel do prepričanja, da je projekt nesodoben in da bi tudi ne imel nobenega izgleda, da bo sprejet v skupščini. Projekt v tej obliki je smatrati za pokopan.

DRŽAVLJANSTVO JUGOSL.-AVSTRIJSKIH MEJASEV

Beograd, 27. novembra. p. Avstrijska vlada je poslala našo vlado za pogajanja glede sklenitve pogodbe o državljanstvu onih obmejnih občinarjev, ki imajo svoja posestva v obeh državah. V stvari bo najprej razpravljalo zunanje ministrstvo, nakar se takoj prične pogajanja z avstrijskim odpravnikom Hoffingerjem.

DRŽAVNI PRISPEVEK ZA STRITARJEV POGREB.

Beograd, 27. novembra. p. Ministrstvo za prosveto je dovolilo povodom smrti Josipa Stritarja 3 tisoč dinarjev kot državni prispevek za pogrebne stroške. Ministrstvo bo zastopal na pogrebu predsednik višjega šolskega sveta dr. Bevk. Vlada je poslala Stritarjevi vdovi sožalno brzojavko.

PONAREJENI TISOČDINARSKI BANKOVCI.

Beograd, 27. novembra. r. Beograjske »Novosti« poročajo, da so se pojavili tisočdinarski falzifikati, ki pa so jako slabo izvršeni. Črte so zmedene posebno na temnejših krajih. Ničle so podolgaste, dočim so na originalih okrogle.

Na Grškem proglašena republika?

VENIZELOS SE VRAČA.

Beograd, 27. novembra. p. Nocoj so prispelo preko Gjevjetije vesti, da je bila na Grškem danes proglašena republika.

Kasneje je prispelo iz Pariza sledeče poročilo »Agencije Havas«: »Petit Parisien« poroča iz Aten iz angleškega vira, da se grški kralj Jurij pripravlja na odhod v Bukaresto. Plastiras deluje za sporazum z Venizelosom, ki ga skuša pridobiti za republiko. Vse vesti iz Grške pravijo, da se grški kralj ne bo mogel več dolgo držati na prestolu, ker so vse stranke proti njemu.

Atene, 27. novembra. j. »Eleutheros« javlja iz Pariza, da je Venizelos izjavil, da je pripravljen povrniti se za nekaj dni v Grčijo, da sodeluje pri politični konsolidaciji države. Vendar pa se mu mora dovoliti, da se nato zopet povrne v privatno življenje in da živi na zapadu. Isti list doznava iz Bukareste, da se v kratkem povrne v Atene iz Pariza izgnani general Metaxas.

Borba za parlamentarno vlado Nemčije

TUDI ALBERTOVA MISLIJA NI USPELA. — POGAJANJA MEŠČAN. SKIH STRANK Z NACIJONALCI.

Berlin, 27. novembra. s. Poizkus dr. Alberta sestaviti novo vlado se je končal neveljavno izjavil. Dr. Albert je vrnil svoj mandat v roke državnega predsednika. Sedaj se zopet vršijo pogajanja med strankami, in sicer za sestavo vlade na parlamentarni podlagi. Kot kandidat za ministrskega predsednika se med drugimi imenuje predsednik bavorske ljudske stranke Leicht.

Berlin, 27. novembra. j. Današnja pogajanja za sestavo nove vlade so se vodila predvsem v tem smislu ali bo prišlo med meščanski strankami in nemški nacionalci do sodelovanja, da se omogoči parlamentarni kabinet. Voditelj centruma Marx je bil ob 3. popoldne klican k državnemu predsedniku. Kmalu na to so se stranke delovne zveze, (demokrati, centrum in nemška ljudska stranka) sestali k posvetoivanju z voditeljem nemških nacionalcev Hertgom in grofom Westarpom.

Pri popoldanskih pogajanjih so demokrati in centrum stavili nemškim nacionalcem nastopne pogoje za sodelovanje: 1. Zvestoba weimarski ustavi. 2. Nadaljevanje ruhrske politike v smislu Stresemanna. 3. Opustitev izjave glede ničnosti verziške mirovne pogodbe. 4. Ugotovitev, da je sestava pruske vlade notranja zadeva Prusije.

Kljub tem na videz za nacionalce nesprejemljivim pogojem so popoldanska

pogajanja potekla zelo mirno. Našla se je celo baza, ki omogoča parlamentarno sodelovanje z nemškimi nacionalci in sicer na ta način, da se od nemških nacionalcev ne bo zahtevala formalna izjava v gornjem smislu, ampak da se sestavi delovni program, ki bo tiho prešel vse sporne točke. Kot najbolj resna kandidata, se navajata poleg Leichta še člana centruma minister Braun in bivši pruski minister ter voditelj pruskih krščanskih strokovnih organizacij Stegerwald.

PODKUPLJENI MINISTRSKI PREDSEDNIK.

Dresden, 27. novembra. s. Bivši socialno-demokratski ministrski predsednik dr. Zeigner, ki je v preiskavi zaradi podkupljivosti, je v preiskovalnem zaporu priznal, da je v 60 slučajih vzel darove, vendar pa za nje ni dajal nobenih kompenzacij. Zeigner je izjavil, da so tudi drugi člani socialistično-komunističnega kabineta sprejemali darove, ravno tako tudi social-demokratski policijski predsednik Dresdena. Po sporočilih pravosodnega ministra dr. Neua je dr. Zeigner v enem slučaju vzel vredno moke, v drugem slučaju gos in večjo denarno vsoto, v tretjem slučaju verziško brilantno in dragocen prstan, nadalje večje denarne vsote in tudi zimske suknje s kožuhtom.

Avstrija pred splošno stavko

Dunaj, 27. novembra. s. Ze več dni latentna kriza v kovinski industriji, ki je imela že za posledico delno stavko nametščencev, je postala sedaj akutna. Industrijski namesčenci so poslali industrijskim zvezam ultimatum, na katerega morajo podjettja odgovoriti do petka. Spomenica zahteva zvišanje meznega minimuma. Slični ultimati so sklenili tudi obratni sveti kovinskih delavcev; izročili so ga podjetjem danes. Ako se ne ugoti stavčevina zahtevam, bo v soboto prišla stavka v vseh kovinskih, tudi v neobhodno potrebnih obratih. Priprave pa kažejo, da se namerava stavka razširiti na vso Avstrijo in na vse obrate, tudi na telefonske, električne in poštne obrate. Za sedaj edino stavka na železnice še ni nameravana. Zelo malo je izgleda, da bi prišlo do mirne rešitve vprašanja meznih diferenc.

Dunaj, 27. novembra. j. Jutri se vrši seja zveze avstrijskih industrijev, na kateri bo padla odločitev glede industrijske stavke, ker so delavci odklonili vsaka nadaljnja pogajanja. Kakor se govori, se bo stavka proglasila najprej le na Dunaju, kjer se bo ustavil tudi elektriki, tok za razsvetljavo. Danes popoldne so se vršila tozaderna posvetoovanja med strokovnimi organizacijami, pri katerih so razpravljali tudi o ustavitvi dela v tiskarnah. Obstojni nevarnost, da listi v nedeljo ne bodo izšli. Danes popoldne se je vršil razgovor med socialno-demokratskim poslancem Domesom in državnim kancelarjem dr. Seiplom. O vsebini tega razgovora ni bilo mogoče ničesar doznati.

PRORAČUN DUNAJA AKTIVEN.

Dunaj, 27. novembra. s. Proračun dunajske mestne občine za prihodnje leto izkazuje pri izdatkih dveh bilijonov majhen sufit.

ATENTAT NA KEMAL PAŠO.

Beograd, 27. novembra. r. Na Kemal pašo in njegovo soprogo je bil po vesteh iz Carigrada izvršen nov ponesrečen atentat. Oba sta zavila zastrpljeno led, vendar pa so ju zdravniki še pravčasno rešili. O atentatorju ni nobenega sledu.

Angleške volitve

London, 27. novembra. j. Za 505 mandatov se potegujejo 500 konservativci, 545 liberalci in 422 kandidati delavske stranke. V 259 okrajih so postavljeni pet trije kandidati. Glede izida volitev računajo v vladnih krogih v najboljšem slučaju z večino 60 do 70 mandatov, v najslabšem pa z večino 10 do 20 mandatov. V tem slučaju bi bilo stališče kabineta ogroženo, ker kandidira tudi 15 konservativcev na programu, ki odklanja znižanje carin.

Inozemske borze

27. novembra:
CURIH: New-York 571, London 25.01, Pariz 30.05, Milan 24.77, Praga 16.65, Budimpešta 0.0302, Bukarešta 2.02, Beograd 6.55, Sofija 4.35, Dunaj 0.008037.
TRST: Zagreb 26.175 do 26.35, Dunaj 0.0325 do 0.033, Praga 67 do 67.5, New-York 22.9 do 23, London 100.5 do 101, Svica 401 do 404, Francija 125 do 125.5, dinarji 26.1 do 26.3, dolarji 22.85 do 22.95, avstrijske krole 0.032 do 0.0325, carinski franki (po 20 frankov) 89.5 do 90.
DUNAJ: Devize: Beograd 810 do 814, Berlin 8.20 do 8.80, Budimpešta 3.70 do 3.80, Bukarešta 361 do 363, London 310 tisoč do 311.000, Milan 3086 do 3088, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 8867 do 3883, Praga 2061 do 2071, Sofija 538 do 542, Varšava 1.90 do 2.30, Curih 12.445 do 12.495; valute: dolarji 70.560 do 70.960, lire 3050 do 3070, dinarji 809 do 815; efekti (v tisočih): Hrvatska eskomptna 138, Sarajevska pivovarna 1370, Kranjska industrijska 2150, Zenica 1600, Gutmann 1350, Slaveks 660, Slavonija 170, Trbovlje 600, Sečerana Osijek 2000, Jugoslovenska 118, Anglobank 835, Bankverein 173, Landerbank 320, Zivnostenska 880.
PRAGA: Beograd 30.25, Dunaj 4.60, Rim 151.50, Pariz 189, London 151.25, New-York 34.60, Curih 607.75.
BERLIN: (V milijonih): Beograd 47.581, Milan 181.545, Praga 121.095, Pariz 227.430, London 18.354.000, New-York 4.180.500.
LONDON: Beograd 380, Pariz 81, Berlin 31 bilijonov, Milan 100, Praga 150, Dunaj 310.000.
NEW-YORK: Beograd 115, Milan 431.50, Curih 17.50, Praga 292, Dunaj 0.14, Budimpešta 0.52.

Proračunska seja mariborskega občinskega sveta

Maribor, 27. novembra.

Mariborski občinski svet je nocoj odobril proračun za leto 1924. Letošnji proračun je bil rojen zelo pomlad, ker so klerikali po razbitju koalicije s socialisti s nujnostjo in demagogijo ter intrigami sprejeli dolgo zavlačevalni. Takrat so morali demokrati, ki so jih je doslej povsod odpravljali, prijeti za delo in njim se je zahvaliti, da je prišlo mesto gospodarstva vsaj kolikor toliko v red. Občina je vesled lahkotnega gospodarstva utrpela mnogo škoda, dejanske in moralne.

Letos se socialisti, ki imajo župana in glavno besedo na magistratu nekoliko streznili. Z ozirom na bližajočo se volitve in da ne dajo klerikalnem povoda za nove demagogije, so opustili vse »novotarije« in novi proračun se giblje le v mejah dosedanjega tekočega gospodarstva. O fantastičnih reformnih in uboljševalnih komunalnih načrtih iz Grčarjevega volilnega programa ni ne duha ne sluha.

Nocojsnja seja se je pričela ob 20. uri. Prisostvoval ji je kot zastopnik vlade komisar G. Makar. Župan je najprej odredil volitev člana v mestni svet namesto odstopivšega G. Kežarja (JDS). Odločilo se je bil 21 veljavnih glasov, 21 za dr. Rosina, 1 za dr. Pivka, 1 za Bahun, 14 listk-v je bilo praznih. (Klerikali in NSS). Izvoljen je torej dr. Rosina.

Posmrtnica Josipu Stritarju.

Župan je nato spregovoril posmrtnico v spomin umrlega pisatelja Josipa Stritarja. Obč. svetniki so stoji poslušali. Mesto občine nocoj zastopali pri pogrebu g. župar in svetnika Roglič in dr. Pivko. Namesto vena na krsto bo občina pokopala primeren dar dijaštva, katerega velik priatelj je bil umrl Stritar.

Proračunska debata.

Ker ni bilo nič interpelacij, je podžupan Družič prišel s poročilom o proračunu za leto 1924, ki je bil kot tretja točka na dnevnem redu današnje seje. Poprej pa so bile še upokojencem zvišane pokojnine za 25 odst., kakor zvišali aktivnim urlužbenecem. Društva za podporo revnih ljudskošolskih učencev je bila naklonjena za bolnišnico podpore 27.500 Din iz tekočih dohodkov.

V uvodu proračunskega poročila opozarja podžupan, da je pri plačah uslužbenecv za predvidenih 25 odst. povška in za mezde delavcev 30 do 40 odst. povška, tako da prihodnji obč. svet ne bo imel težke za krjiti v slučaju narasle draginje. V proračunu so tudi predvidene poplave mestnih poslopij in vzdrževanje cest. Pri solistru so vpostavljeni vse zahteve mestnega šolskega sveta, odsek je le še pridelal izdatka za fizikalni kabinet meščanske šole. Za nabavo šolskih potrebščin revne šolske dece je vpostavljen letos vsota 100.000 Din. Ker je dala država letos občini ekvivalent za prejenje šolnine na realki, je občina vpostavlila tudi letos v proračun potrebščine državne realke, ki je tudi sicer v veliki korist mestu. Vrhutega je vpostavljen vnovič vsota 100.000 Din za ustanovitev šolske kuhinje, v koji bi dobivala revna deca prehrano in dnevno zavetišče. Študijski knjižnici je zvišana podpora na 69.000 Din. Ljudski knjižnici na 15.000 Din. Vse druge postavke so ostale približno enake kot lani, oziroma so deloma zvišane. Druge izredne potrebščine niso stavljene v proračun, ker bi trebalo za nje posojila. Druga kritja pa ni. V proračun je postavljena kot večja vsota le 3 milijone Din za tlakovanje Einspelterjeve ulice, ki vodi k carinarni. To vsoto pa mora občini plačati država iz tlakarine (kaldermine), ki jo pobira pri mariborski carinarnici v to svrbo. V letošnjem proračunu so vpostavljeni mestna podjetja razen kina. Videti je, da se polagoma poslovanje teh podjetij boljja. Nekatera imajo že celo prebitke. Davčine, oziroma doklade ostanejo v isti višini kot lani. Primanjkljaj se bo kril iz blaginjskega prebitka letošnjega leta.

Generalna debata

Je prišel dr. Jerovšek (SLS), ki graja predvsem pomanjkljivost proračuna, da nima seznama uradnih stav. Trebalo bi tudi pregleda o premogovni komisiji občine, ki je precej aktivna. Onemogočiti bi se pa moralo tudi ponavljanje letošnjih disciplinarnih slučajev, ki so se dogajali pri malverzaciji mestnega denarja zaradi pomanjkljivega nadzorstva pri oblagajih. Uradniki bi morali dnevno obračunavati. S tem je bila kritika klerikalnega opozicijskega bloka za letošnje opravljene.

V imenu socialistov izraža g. Bahun zahtevo, da opozicija priznava zboljšanje letošnjega proračuna. Dejanska pa proračun ni nič boljši, kot je bil lani, le da so odpadli zaradi klerikalne demagogije vse tiste investicije, ki so mestu neobhodno potrebne — investicije, ki jih klerikali v Ljubljani s vso vehemenco zagovarjajo, ker imajo pač tam pravo drugo volilno sloje kot njihovi mariborski somišljeniki. G. Bahun je mnenja, da je letošnji proračun nasprotno slabši, ker ne vsebuje najvažnejših potreb za mesto. Zelo neprijetno pa je se postavil za tiste, ki bi ga radi kritizirali. Dr. Jerovšek: Saj smo tudi mi za investicije, a ne za davke! G. Bahun: Velik korak naprej pa je naš proračun na polju šolstva in prosvete. Mariborski občinski davki so v razmerju z drugimi mesti najnižji. Dr. Jerovšek: Se pa nas le boji. Bahun: Ne, ampak vašo demagogijo smo ubili!

Po kratkih izjavah svetnikov dr. Matleja (JDS) in Franceta (NSS) odgovarja na gravamina dr. Jerovška še župan Grčar ter ugotavlja velikansko škodo, ki so jo klerikali napravili občini s svojo obstrukcijo ob lanskim proračunski debati s tem, da je stopil proračun v veljavo šele 1. aprila, s čemer je občina izgubila za celo četrtletje vse predvidene višje dohodke za leto 1923.

Specijalna razprava.

S tem je bila generalna debata končana že ob 21. nako je polžupan Družič podal podrobno poročilo. Vse potrebščine so bile gladko sprejete, skoro brez debate, le klerikali so glasovali menja je se vedno le po trije, kar je menda nekaka posebna nova taktika. Za šolstvo je votiranih 954.525 Din.

Pri razpravi o podpori gledališču, ki dobi 50 tisoč Din in prenos za kurja-poroča župan o načrnu položaju mariborskega gledališča, ki dobi najnižjo podporo od države. Vsa zbornica je pri tem mislila na »tigre«, zlasti na gospodina Žebota, ki je član mariborskega občinskega sveta.

Končna bilanca proračuna je sledeča: Potrebščine 11.066.500 Din, pokritja 10.800.672.50. Primanjkljaj znaša torej 265.827.50 Din. Proračun je bil v podrobnostih in v celoti sprejet s vsemi glasovi, razen dr. Jerovška in dr. Luskovarja, ki pa tudi nista glasovala proti. Ravno tako gladko je šlo sklepanje o mestnih podjetjih: pogrebni zavod, klavnic, plinarji vodovodu in električnem podjetju. Ob 22. je bila seja končana. Proračun za l. 1924. je pod streho.

Politične beležke

+ Sestanki JDS na Štajerskem. Okrajni sestanki zaupnikov JDS v Soštanju se bo vršil 8. decembra. Poroča minister n. r. dr. Žerjav. Okrajni sestanki za Dravsko dolino se bo vršil v Rušah v nedeljo 2. decembra ob devetih dopoldne pri Novaku. V Ceršaku ob Muri bo sestanki v nedeljo, dne 2. decembra ob pol treh pri Baumanu.

+ Ladjo zapuščajo. Kriza v klerikalnem klubu postaja od dne do dne bolj akutna. Izgleda, da se pred volitvami likani opevani in hvaljeni dreadnought črno-rdeče koalicije že po nekaj mescih začnejo potapljati kakor stara, obrabljena in razpokana fregata. Sedaj je zopet izstopil iz kluba klerikalnih občinskih očetov g. Orehek, ki je bil načelnik odseka mestne elektrarne in plinarne ter eden najupljaljših in najuglednejših vo-

dovolj klerikalne komunalne politike. Če tudi je zanj veljal izrek: »Inter caecos regnat strabus«. (Med slepci je vladar skillec.) Zanimivo je, kako skuša g. Orehek razlagati svojo demisijo. Izjavil je namreč pred pričami, da je občinsko gospodarstvo v Ljubljani povsem avtozveno in da je baš zato izstopil, ker noče več nositi odgovornosti za režim črno-rdeče koalicije. Orehkova demisija je v resnici v zvezi z dogodki v elektrarni, o katerih je poročalo »Jutro«. Klerikali so, kakor čujemo, na poslu, da z intrigami zlomijo Lemežovo gospodarstvo v tem podjetju — ker se javno ne upajo nastopiti proti njemu. Iz njihovih vrst so zadnje dni bile odposlane anonimne ovadbe, v katerih se poudarja, da odklanjajo vsako odgovornost za strahovito gospodarstvo v mestnih zavodih. To jih pa seveda ne bo rešilo odgovornosti!

+ Gospod Veseljak na umiku. G. Veseljak, ki poroča v »Slovenici« o svojih govorih v finančnem odboru, je prišel v prav neprijetno situacijo, ko je poslanec Svetozar Gjorgjevič (dem.) »Jutru« javil, da je nesramna laž, da bi bil nastopil zoper katerikoli kredit za ljubljansko univerzo, najmanj pa zoper našo tehniko. Nasprotno, kar je bilo doseženo, je dosegel on Sedaj g. Veseljak retirira v »Slovenici«, da »nima vzroka, da bi dvomil, da je nastopal tako, kakor sam (t. j. Gjorgjevič) poroča«. Veseljak pravi, da je tedaj bil navzoč g. Holnec, to ni ravno prijetno za tega gospoda, ki je dobro znan po svojih »poročilih« v »Straži«. Izgleda pa, da so g. skovali očitke zoper g. Gjorgjeviča, ker je načelno, a le načelno podvomil o tem, da sta naši državi potrebni kar dve bogoslovski fakulteti. Iz Veseljakevega poročila pač končno izhaja le eno: da namreč delegacija 21 tigrov ni znala stvari prav zgrabiti in ne zastopati. Pač pa, mesto da je boljše delala in iskala zaveznikov, jih obrekuje. Tako gospodje od SLS, se ne dela za zasnivane zavode!

+ Radič zna dr. Korošca tudi terorizirati. Tridesetprvo pismo g. Radiča iz Londona ni zanimivo le zato, ker primerja dr. Korošca z belgijskim kardinalom Mercier-jem, marveč tudi zato, ker se iz njega vidi, da zna biti g. Radič napram klerikalcem tudi brezobziren. Iz Slobočnega doma beremo, da je Radič nekemu anonimnemu londonskemu diplomatu povedal, da če bi dr. Korošec menjal svojo politiko — kar smatra on za nemogoče — da bi potem v Sloveniji Hrvatci od 10.000 glasov in od 2 mandatov poskočili na 100.000 glasov in na dvesti mandatov. Iz Radičevega pisma sledi tudi opravičeno mnenje, da naši klerikali po nalogu Radiča in iz bojazni pred njim bijejo sedaj zopet na veliki boben s svojo protisrbsko in protidržavno gonjo, kar jim tem bolj prav pride, ker bi s tem radi ob enem ponovno preselili svoje volilce, da bi ne videli kako zanj in brez vpliva je njihova delegacija 21 poslancev.

Prosveta

Ljubljanska drama. Sreda, 28.: »Smrt majke Jugovića«. D. Četrtek, 29.: »Danes bomo tili«. Na korist Udruženja gledal. igralcev. Izv. Petek, 30.: »Mogočni prstan«. Izv. Sobota, 1.: ob 15.: »Gospa z morja«. Dijaška predstava. Izv. Nedelja, 2.: ob 15.: »2 X 2 = 5«. Ljudska predstava. Izv. Ob 20.: »Osma žena«. Izv. Ponedeljek, 3.: »Mogočni prstan«. P.

Ljubljanska opera. Sreda, 28.: »Novela od Stanca-Zapečatenci. Vojaška predstava. Četrtek, 29.: Zaprti. Petek, 30.: »Psioglavci. B. Sobota, 1.: »Gospodovski sen«. Izv. Nedelja, 2.: »Aida«. Izv.

Celjsko gledališče. Sreda, 28.: »Školjka«. A. Mariborsko gledališče. Sreda, 28.: Zaprti. Četrtek, 29.: »La Boheme«. Premijera. Izven. Petek, 30.: »La Boheme«. A. Gostuje g. Skrivanič iz Zagreba. Sobota, 1.: ob 15.: Plesne točke Rita-Rita Zvečer: »Hasanaginica«. V proslavo narodnega ujedinjenja.

Koncertna prireditev na korist Dečjega in materinskega doma kraljice Marije v Ljubljani. V ponedeljek dne 8. decembra se vrši v dvorani Filharmonične družbe dobrodelni koncert, katerega priredi dr. Aleksander Rigo, baritonist ljubljanske opere s sodelovanjem konservatorijskega profesorja Janka Ravnika. Dr. Rigo je po poklicu tudi zdravnik ter je postavil zato tudi kot umetnik svoje velike zmožnosti v korist izredno važne naše institucije Dečjega in materinskega doma. Na sporedu je 14 pesmi raznih slovenskih in svetovnih avtorjev. Sedeli so od srede dalje v predprodaji v Matični knjižarni.

Sokolstvo

Sokolstvu. Jutri točno ob 8. popoldne se vrši pogreb umrlega pisatelja Josipa Stritarja. Sokolstvo se udeležiti pogreba v kroju. Pozivljamo vse brate, ki imajo predpisano pelerino, da se udeležijo pogreba v kar največjem številu v kroju s črno pelerino. Občelite toplo perilo. Bratje, ki nimajo pelerine, se naj udeležijo pogreba v civilni obleki. Zbirališče točno ob pol 3. uri pred Narodnim domom. Zdravo! Starešinstvo JSS.

Savezni dan v Ljubljani. Vse članice in člani ljubljanskih sokolskih društev, ki so voljni sodelovati pri saveznem dnevu dne 1. decembra, prosimo, da se udeležijo informativnega sestanka, ki se vrši v četrtki dne 28. t. m. ob 6. uri zvečer v savezni pisarni (Narodni dom). Starešinstvo JSS. 1790

Sokolstva župa v Novem mestu. Odbojka seja novomeške sokolske župe se vrši v nedeljo 2. decembra ob 13. v mali dvorani Narodnega doma v Novem mestu. Seja je za vsa društva obvezna. Delegati se lahko poslužijo polovične vožnje. 1791 di v soboto dne 8. decembra t. l. ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma telovadno akademijo, pri kateri nastopijo vsi društveni oddelki. Po telovadbi zabavni večer s plesom. 1788

Sport

Jugoslavija: Avstrija. Avstrijska nogometna zveza ni mogla sprejeti termina za nogometno tekmo med našo in avstrijsko reprezentanco, ki ga je predlagal naš nogometni savez (8. decembra), ter je s svoje strani predlagala termin v februarju. Natančni dan za to tekmo še ni določen.

S. K. Primorje. Sestanek članic in članov, ki so se prijavili, in onih, ki se še nameravajo prijaviti za smučanje, se vrši danes, v sredo točno ob triletni na 8. zvečer v Glasbeni Matici. Pridite vsi. — Odbor »Zveze«.

× Jadranska Straža v Ljubljani pozivlja svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo pogreba Josipa Stritarja. Zbirališče se objavi jutri. — Glavni odbor.

× Kulturno-znanstvena sekcija akad. d. »Triglav« v Ljubljani priredi v četrtki dne 29. novembra ob 20. uri pri »starem Tišlerju« (nasproti akad. kolegiji) debatni večer. Predava tov. Baš o temi »U. Kasper: Bodočnost angleškega imperija«. Udeležba za člane obvezna. — Akad. d. »Triglav«.

× Društvo slušateljev juridične fakultete v Ljubljani naznanja, da so vabila za II. veliki ples juristov, ki se vrši dne 7. decembra razposlani. Naknadne naslove še sprejema vratar univerze.

× Mestna aprovizacija ljubljanskih potrebja za razprodajo raznovrstnih živil na trgu predvsem poljskih pridelkov kot sadja, zelenjave itd., prvovrstnega razprodajalca ali razprodajalko. Tozadevne pisemne prošnje naj se oddajo pri mestnem tržnem nadzorstvu v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5. V poštev pride le dobro izveščena moč.

Sokolsko društvo Ljubljana II prire- × Odrešena pelerina. Dotičnik, ki si je v torek dne 27. novembra namenoma ali pomotoma izposodil pelerino v veži poslovalnice Okrožnega urada v Grad-

šču, naj jo čimprej tamkaj nazaj obesi na isto mesto, ker je last uboga nižjega državnega upokojenca, on sam pa je bil opazen.

Sodišče

NOVOMEŠKA POROTA.

Novo mesto, 27. decembra.

Zloraba uradne oblasti.

Ivan Hlupar, župan v Vinjem vrhu pri Črnomlju, je za svojo nezakonsko hčerko Katarino do maja meseca plačeval po 40 K na mesec. Ker je nezakonka mati predlagala sodišču povišanje prispevka, se je isto obrnilo na županstvo občine Vinji vrh s prošnjo, da naj sporudi Hluparjeve premoženjske razmere in vrednost njegovega zemljišča. Na to je Hlupar sam, ki je bil milijonar, odgovoril kot župan, čeprav brez podpisa, da nima premoženja, ker je užilkar in je vse izročil svojemu sinu Martinu. Sodišče je radi tega uvedlo preiskavo in so oziroga iz Semeča kmalu dognali, da je imenovano sporočilo v resnici spisal župan sam, čigar premoženje se je cenilo na 2 milijona kron. Ivan Hlupar je svoje dejanje priznal, zagovarjal pa se je, da ni namenoma sporočil neresnice, ker je 1. 1920 v resnici izročil svoje posestvo sinu Martinu in si pridržal le dosmrtni užitek, eno njivo in en pašnik. Vendar pa so cenili ugotovili, da znaša vrednost Hluparjevga imetja kljub temu še vedno okoli 350.000 K.

Porotniki so potrdili vprašanje glede zlorabe uradne oblasti, nako je bil župan Ivan Hlupar obsojen na tri točne ječe. Drž. pravdnikstvo je zastopal dr. Kováč, obtoženica je zagovarjal dr. Vašič.

Vlom v Škocijane.

V noči na 3. januarja je bil v trgovini Terezije Komljančeve v Škocijane izvršen predrzen vlom skozi strop in so tatovi odnesli raznega manufakturnega blaga in denarja v vrednosti okoli 61.000 K. Domači hlapec Anton Divjak, ki ga je prebujalo lajanje psa, je nekaj časa sicer zasledoval dva bosa moža, ki sta neta s seboj prtljago, ker pa se je bal, da bi vlomilca nani prišla streljati, je končno opustil zasledovanje. Kmalu nato je bil aretiran kot osumljenec Jože Borštner, ki je bil nato dne 8. marca od novomeškega porotnega sodišča obsojen na 15 mesecev težke ječe. Kot svoja tatinska varila je navajal takrat dva neznanca mu Štajerca. Borštner je čez nekaj tednov sicer pobegnili iz zaporov, ko pa so ga oziroga 24. julija zopet aretirali, je povedal, da se je vloma pri Komljančevih udeležil Jože Komatar, ki je pod težo dokazov tudi priznal svoje dejanje.

Obtoženec se je danes zagovarjal, da je imel pri kupcih z lajci nesrečo. Zgubil je namreč okoli 40.000 K in začel zato razmišljati, kako bi kril izgubo. K nesrečnemu dejanju ga je zapeljal Borštner. Porotniki pa niso verjeli njegovemu razgovoru in so potrdili vprašanje glede tatvine. Sodišče je obsodilo nato Komatarja na leto dni težke ječe.

Lovski tat. Štletni Ivan Dolar, delavec v Straži pri Dravljah, že 15krat kaznovan, je izmaknil Martilu Hrstenšku iz postelje lovsko puško. Ko je bil dne 31. maja v Gor. Slemenah na lov na posestev Zajčjega »samostana, ga je zalotil neki znanec in tudi spoznal Hrstenškovo puško. Pri hišni preiskavi je razzallil zapriščene lovškega paznika ter ga hotel cele dejanske napesti. Šele pri ponovnem izvedovanju je našel orožnik puško v listnici, skrito v listju. Dolar je zopet prikljuben za tri mesece in bo lahko koval nadaljnjo načrte za razno pustolovščino.

Tiskovna pravda. Pred celjskim okrožnim sodiščem sta se zagovarjala v soboto, dne 24. t. m. strokovni tajnik Alojz Leskovšek kot pisec članka »Odmiki gostovanja pevskega društva Stankovič v Celju« in Franjo Koren kot takratni odgovorni urednik socialističnega lista »Najprej«, v katerem je izšel žaljiv napad na celjsko pevsko društvo in nekatere celjske gospode, ki so se udeležili na čast srbskim gostom priprajenega banketa. Oba obtožena sta hotela prvotno nastopiti dokaz realnice, ki se jima pa ni poredil. Obsojena sta bila: Leskovšek na 150 Din in Fr. Koren radi zanemarjenja uradniške dolžnosti na 25 Din globe.

Na njeni levi se v steni odpre fonografekta cev. Deklica stoji pred fonograf in govori vanj, poudarja vsak slog: »Grottenmeister?...« Kovinski glas odgovarja takoj iz sevi: »Da, posluham vas.« Grisyl pozvame: »Haloi! Poročilo je došlo od gospoda Schwaltzrocka. Naj ga prečitam: Podmornica Lampas, odrinila iz Havra 7. maja, cilj New York. Krizari podasi po morju, ponajveč pod morskimi gladino. Zapolnite jo! Irena in Henri na krovu. Ložite jo od ostalih. Ujeto potopilo norabite za pristilno delo. — 315 XIII., Schwaltzrock. — Haloi! — Je to vse?« vpraša kovinski glas. »Haloi! Ne. Haloi! Na karti se vidi podmornica, ki pluje proti zapadno-jugozapadu, 41° 55' Haloi!« Grisyl pritične znova na isti gumb. Cev na steni se zapra. Radovedno sledi Grisyl svetli točki, ki se premika po zemljevidu in čaka.

oko celo kakega razvajenega in lepote eltega Francoza, bi tej votlini VIII ne moglo odreči ljubkosti.

Bil je v resnici Lampas, ki je plul baš v tem času pod morskimi gladino, v višini 41° severne širine, v smeri proti New-Yorku. Med podmornicami, kakor so jih poznali pred in med svetovno vojno, in med Lampasom je bila nekako taka razlika kakor med ljudmi, ki so jih imeli pred petdesetimi leti za ekapedicije v neznana morja, in med luksuzno študijsko jabo Njegove Visokosti princa iz Monaka.

Lampas namreč, luksuzna potniška podmornica, je bila zgrajena z vsemi najnovejšimi tehničnimi pripomočki in opremljena kar najudobneje. Na njem se je udobno kretalo kuhinjski dvajset potnikov, in še je bilo preveč prostora za posadko in potno prtljago. Potnikom ni bilo treba trpeti različnih neudobnosti, kakršnih je kar mrgolelo na medvojnih podmornicah. Tudi nevarnost utopa je bila neprimerno manjša kakor na drugih podmornicah, in poskrbljeno je bilo v slučaju nesreče za varnost vsakega posameznika.

Odplul je Lampas, kakor vemo, iz havrskega pristanišča 7. maja, in šest dni kasneje bi bil že v ladjedelnici in pristanišču New-Yorka, če bi bila taka želja njegovega poveljnika, ladjakega poročnika Raymonda de Cisera. Toda po čemu bi se naj žurilo?

Saj sta bila Irena Cisieratova in mali Henri Prillant zato na morje — prav za prav v morje — da ubežita pred invlucijajo tajinstvenega čarovnika; saj sta vedela, da se jima bo to posrečilo le z izpremembo fizičnega miljeja, to je, če se invultranca obdasta z drugim medijem — z vodo — ker invultrator živi in deluje v zraku.

Irena si je izbrala na ladji tako kabino, da je bila na eni strani v zvezi s kabino svojega moža, na drugi pa s kabino svoje sobarice Lili. Mali Henri Prillant in miss Ellen, njegova vzgojiteljica, sta imela skupno kabino z dvema posteljama. Louis Mattol je opravil na krovu službo ladjinega zdravnika in je imel seveda svojo lastno kabino poleg kabine drugega častnika. Vsi ti prostori so se nahajali na zadnjem delu Lampasa. V sredni podmornici je bil poveljniškov stolovič in službeno mesto za dru-

gega oficirja in še za ladjake krmiljarje, uradnike in stroje.

V sprednjem delu so bili prostori za mostovo, za živeč, in kabina računskega upravitelja, poleg tega pa čimnabte in skladišča.

Ob bokih ladje so bili nameščeni vodni rezervoarji, tako zvali waterbalasti, in poleg vsakega po ena »potanjalska sobica«.

Ladjina posadka je štela šestindvajset mož, vsehvi poveljnika, drugega častnika, zdravnika, upravitelja in štiri mojstre: ladjiskega mojstra, mehanika, potapljača in kurjaškega mojstra.

V normalnih prilikah bi šel Lampas v svojem štabu različne znanstvenike, ki bi si hoteli ogledati pod morskimi fauno in floro. Toda pri tej vožnji, ki jo je poveljela podmornica, da reši Ireno in Henrija, niso bila na programu znanstvena raziskovanja.

Teorija Louisa Mattola — izprememba fizičnega miljeja — je izborna prestala preizkušnjo. Že deset dni je minulo od dne, ko sta se Irena Cisieratova in Henri Prillant vkrcala na podmornico, in od takrat nista še nih enkrat točila o tajinstvenih in strašnih bolečinah...

(Dalje prihodnje)

Domače vesti

Opozornje radi velikih in malih oglasov v «Jutru». Zaradi narodnega praznika v soboto dne 1. decembra, naš list prihodnje nedelje ne bo izšel, pač pa bo sobotna številka večja po obsegu, kakor navadno ter izide v nakladi okoli 18.000 izvodov. Velike oglašne bo uprava za sobotno «Jutro» sprejemala do četrtke zvečer, izjemo- ma do petka popoldne. «Male oglašne» pa do petka popoldne, na kar intere- sente opozarjamo in jih vljudno vabi- mo, da nam čim prej sporoče svoja cenjena naročila za sobotno številko. — Upravništvo «Jutra».

Zamudnikom in zastojkarjem. Včeraj smo pregledali v knjigah na- ročnika, ki se začenjajo z začetnimi črkami A, B, C, C in D. Ugotovili smo, da je od teh že ogromna večina plača- la naročnino do konca tekočega leta, kar zahteva tudi red. Med njimi smo pa našli tudi 56 starih grošnikov, ka- terih se ni dosedaj prejel še noben opomin. Vsi ti od jutri naprej ne dobe več lista, dokler ne izpolnijo svoje dolžnosti ter ne poravnajo vse zaosta- le naročnine. Danes bomo dali pre- gledati po abecednem redu nadaljne naročnike in bomo tudi med njimi ustavili dostavljanje lista vsem sta- rim zamudnikom. Zamudniki, ki bi menda bili najraje le zastojkarji, so za brezhibno poslovanje uprave naj- večja ovira in oni največ škodujejo onim naročnikom, ki so točni in vestni.

Prevoz Josipa Stritarja iz Roga- ške Slatine v Ljubljano se bo izvršil, kakor smo že poročali, tekem današ- njeza dneva. Mirvaški svedec v Ro- gaški Slatini se začne ob 11. dopol- dne, tistile se pa vsa društva iz Sla- tine, Rogatca, Šmarja in ostale oko- lice. Krsto polože na kolodvoru v va- gon, ki odide ob 13-30 proti Ljubljani, kamor dospo z osebnim vlakom ob 19. Na vmesnih postajah se poklonijo velikemu pokojniku društva in drugo občinstvo iz bližnjih krajev. V Ljub- ljani zvečer ne bo svečanega spreje- ma. V četrtak na vse zgodaj prepelje- jo krsto v ljubljanski Narodni dom, kjer se postavi v vestibulu na mrtva- ški oder in kjer bo imelo ljubljansko občinstvo priliko, da se od 9.—15. po- kloni manom Borisa Mirana. Pogreb v Ljubljani se začne jutri ob 15. Spre- vod bo šel izpred Narodnega doma po Aleksandrovi in Dunajski cesti na po- kopališče k Sv. Krištofu kjer polože krsto v pisateljsko grobnico. — Umrla pesnik le napravi oporoko: za njene- ga izvršitelja je določil univ. prof. dr. Prijatelj. Včeraj je slikal Stri- tarja na mrtvaškem odru prof. Fran Sterle, kitar Kosa pa je posnel mrtvaško masko.

Praznovanje državnega praznika. Pokrajinska uprava v Ljubljani raz- glaša: 1. december se praznuje kot državni praznik ujedinjenja trojnega- ga naroda Slove, Hrvatov in Sloven- cev v eno enotno državo pod žezlom dinastije Karadiorjevičev. V ta na- men se vrši ob 10. v ljubljanski stol- nici slovena služba božja z zahvalno pesmijo in državno himno. V pravo- slavni kapeli bo služba ob 9. v evan- geljski cerkvi pa ob 10. Šole bodo na praznik zaprte, v državnih in drugih javnih uradih in obratih kakor tudi v zasebnih obratih delo počiva. Vsi dr- žavni uradi in javna oblastva naj raz- obesijo na svojih poslopijih državne zastave. Po slovenski službi božji v stolnici sprejema vodja pokrajinske uprave poklonitve in čestitke.

Na belgijskem konzulatu v Ljub- ljani se je včeraj praznoval največji belgijski državni praznik. Ob 11. do- polodne je honorarni konzul g. Milan Dular oficijalno sprejemal v imenu belgijske vlade čestitke prijateljev belgijske države in ljubiteljev franco- skega jezika. Pokrajinska uprava je bila zastopana po dvornem svetniku g. Kremenšku, dvor. svet. dr. Stare- tu in vlad. svet. dr. R. Andrejki. V imenu Dravske divizijske oblasti je čestital g. divizijski komandant ge- neral Stojadinovič mestno občino Ljub- ljansko pa je zastopal g. župan dr. Perčič. Dalje so čestitali gospodje če- slovaški generalni konzul dr. Oto- kar Beneš, francoski konzul Pavel Jo- sip Flach, avstrijski konzul Trofi in italijanski konzul de Comelli. Tudi Trgovska akademija je odposlala svo- jega poslanca v osebi g. prof. dr. F. Juvandića. Konzul Dular je odposlal udanostno brzojavko na najvišje me- sto v Bruselj.

Stavka na ljubljanski cestni že- ljeznici. Iz zanesljivega vira smo sve- deli, da bodo vozniki električne cest- ne železnice v Ljubljani ob deževnem vremenu nehali voziti. Voznikov pro- stor je namreč na vozovih popolnoma odprt in so vozniki vedno preročeni do kože. Uprava cestne električne že- leznice bi jim morala že davno noskr- beti dežne plačke, a tega še sedaj ni storila. Cestna železnica bo stala do- delj, dokler ne dobe vozniki dežnih plačev.

20odstotni odtegljaji se ne izpla- čajo. Kakor poročajo iz Beograda, je finančni minister dr. Stojadinović že- javil, da sedaj ni nikake finančne mož- nosti, izplačati 20odstotne odtegljaje, ki so bili zahtevani ob priliki zbiranja bankovcev. Vendar se o tej zadevi še

ni sklenilo nič definitivnega. Po mini- strovi izjavi gre tudi za to, ali naj se ti odtegljaji smatrajo eventualno za izredne davčne doklade.

Nov tiskovni zakon. Iz Beograda poročajo: Minister za izenačitev za- konov Marko Trifković je izdelal v im- enu vlade nov zakonski načrt o tisku. Minister pričakuje, da mu izroči svoj zakonski načrt tudi «Jugoslov. novi- narsko združenje», nakar se sestane potem ministrski komitej, v katerem so ministri Ninčić, Trifković, Srakić in Janjić, da proučijo načrt in ocenijo želje Novinarskega združenja.

Spopolnitev naših bolnic. Iz Beo- grada javljajo, da bodo pri posamez- nih okrožnih bolnicah ustanovljeni po- sební strokovni oddelki, vlasti za splošno razširjeno bolezen, ki zahteva- jo specialnega zdravljenja. S tem bodo znatno razbremenjene državne bolnice v večjih centrih.

Nova nemška tiskarna v Maribo- ru. Spodnjašajski nacionalistični Nemci so ustanovili družbo Helios, ki bo postavila v Mariboru nemško tis- karno, kjer bodo izdajali tudi nemsko- nacionalni list. Vse priprave so že iz- vršene; čakajo samo še koncesije, ki jo ima izposlovati v Beogradu s po- močjo nemškega kluba posl. Schauer. Nemci so sklenili z vso močjo priti- niti, da jim radikalna vlada da to koncesijo za njihovo sodelovanje v vladi, sicer grozijo z izstopom iz vlad- ne večine. Paralelno s to akcijo, ki pomeni za obojno slovenstvo napo- ved novega narodnostnega boja na- nož, snujejo Nemci tudi svojo banko, da morejo še z gospodarsko močjo uveljaviti svojo nacionalna stremlje- nja. Gre hja za ustanovitev podruž- nice «Wienerbankvereina».

Bojdar Sever svoboden. Poroča- li smo že ponovno o usodi gosp. Bo- židarja Severja iz Dolnje Lendave, ki je bil član naše komisije za razmejitev z Madžarsko in je kot tak prišel dne 10. aprila 1920 v roke madžarskih žandarjev. Odvedli so ga v Budimpe- sto, kjer so ga potem z različni izgo- vori obdržali v zaporu. Naša vlada je ponovno zahtevala njegovo oprosti- tev, a vse zaman. Šele koncem okto- bra se je madžarska vlada uklonila in privolila v Severjevo oprostitve proti temu, da so naše oblasti izpustile za- prtega madžarskega špijona Tobijana. Tako je bil gosp. Sever naposled dne 3. t. m. izpuščen a ker je v internaciji tako oslabil, da ni mogel potovati, se je moral najprej zdraviti na kliniki; ves ta čas je bil pod sikanomnim poli- cijskim nadzorom. Šele 28. t. m. si je toliko opomogel, da je mogel od- potovati v Beograd, kamor je došel v nedeljo večer.

Zahvala g. Beletta. G. Julij Beletto nas prosi za objavo sledečih vrtic: Na domačih tleh, na deskah naše slovenske opere sem doživel večer, ki ga štejem med najlepše svoje 20letne karijere. Ne najdem besed, ki bi zamogle le približno opisati občutke mojega srca, moje duše v odlični pripravi, navdušenemu pri- znanju. Le s skromno zahvalo se zame- rem oddolžiti vsem, ki so vključ vremen- ski neopredelili prireditelji v oporo, da mi s svo- je navdušenosti mogoče dokazajo naklonje- nje oddolžit vsem, ki so vključ vremen- skemu zahvalu, katero združujem z zahval- lom, da so bile moje besede, izrečene na ta nepozabni ni večer, odkritosrčne, ki mi jih je narekovala globoka hvaležnost!

Julij Beletto.
Občni zbor Narodne žitnice v Celju se je vršil v soboto, dne 24. t. m. v štali- niških prostorih Narodnega doma ter bil srednjedobro obiskan. Za predsednika je bil izvoljen po 46 letnem načelovanju zo- pet dr. Jostp Sernea, v odbor pa med dru- gim še 4111 dr. Juro Hrašovec. Društvo šteje 146 članov; blaginjsko stanje je za- dovoljivo. Marljivo deluje ljudska knjiž- nica, katero obiskujejo v prvi vrsti mladi sloji, vajenci, pomočniki in mladina raz- nih stanov. Citalnica priredi tudi letos običajni Miklavžev večer.

Šola v Mostah je že več dni zapra- ta. Popravljajo namreč kotel za kurjavo, ki je počil. Toda to se je zgodilo še pred tedni, pa se za poškodbo običajno ni nih- še brigali, dokler ni pritisnil mrz. Stariš šolobveznih otrok odločno grajamo to malomarnost ter pozivamo šolsko oblast, da nekoliko pogleda v našo občino.

Da ugotovimo odgovornost. Zalostno glasilo «Jadranske banke» je sedaj zabe- lo z osebnimi napadi v žargonu rajke «Ju- goslavije». Sveda je zopet dr. Žerjav predmet najneobčnejšega bitenja. Na- ravno, da nikogar ne razburja in ravno tako, da je odgovor pač zadel tja, kjer boli. So žalitve, na katere se pozabi. Če pa glasilo «Jadranske banke» kot politični argument zlorablja perfidno popačeno ime dr. Žerjavove matere, si celo ured- niki «Jutra» Novosti z gospodom žefom Prunkom in upravnikom g. Premrovom vred lahko mislijo, da se take stvari ne dajo nikdar več izbristati. Božji mlini mo- ljejo počasi, in že maršnikom, ki je danes streljal iz zasede, je bilo pozno za- lat.

Več luči! Prejeli smo: Električna za- druga v Spodnji Šiški je zadnje čase ob- čutno zvišala cene za razsvetljavo. Priča- kovati bi bilo, da temu primerno prekrbi tudi boljše razsvetljavo, ki je zadnji čas v zelo slabem stanju. Kljub temu, da mo- rajo obrati ustaviti motorni pogon že ob pol 5., se od te ure dalje na svetlobi nič ne zboljša. Kako prileto mali obrtniki in vsi tisti, ki ne moremo po več žarnic, do tega, da se moramo poleg druge pla- čati

ne električne razsvetljave posluževati pe- trolejk? Zahtevamo od vodstva zadru- ge, da nam za drago ceno prekrbi tudi po- šteeno luč.

Prilne kopeli si lahko privoščijo za- dne dni vsak revni ljubljčan — zastoj. Je sicer malo mrazja, a tem bolj poživlja- joča. Treba je priti samo v centrum me- sta in stopiti na trotuar in vsakdo bo ta- koj deležen kopelje. Skoro iz vseh streš- nih blebor namreč voda kar curkoma lije na glave in dežnike mimoidočih. Kaj, ko bi bilo malo manj te dobrote.

Cena usnih listov. Slovenski dne- vniki so med vsemi listi v naši državi in izven nje najcenejši. Zagrebški in beograjski dnevnik stanejo vsi že po 30 do 38 Din na mesec, kar se smatra za primerno naročnino, ako se ozira na visoko naročnino v mirnem času. Pred vojno so pri nas stali dnevnik okoli pol dolarja na mesec, kar danos znači več kot 40 Din. Naročnina slovenskih dnevnikov je tako nizka, da jo prav vsakdo lahko zamore. Kdor hodi v go- stilno, si lahko pritrpa samo par kozar- cev vina na mesec in naročnina je tu, kdor pa ne hodi v gostilno, pa tudi la- ko plača naročnino, ker za ta denar na celotnem svetu ne dobi toliko lepega razve- dila, kakor v vsakodnevnem listu. Kdor naročnino listom redno ne plačuje dokazuje, da je ali zanikern, ali pa da ne zna ceniti vrednosti in dobrot dnev- nika.

Zgradba palače Jadranske banke v Beogradu je, kakor nam poročajo, ustave- njena radi prevredikega prekrščenja prvotnih proračunov in pomanjkanja li- kvidnih sredstev.

Sneg podri barake. V Kočevju se je valed protežkega snega podrla neka bara- ka na delavca Simona Klajšiča. Klajšič je sedel, ni hudega sluteč pri ogledu, ko se nenkrat zlomijo stebri barake. Klajšič ima več notranjih poškodb in zlomljeno desno nogo. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

Razne neizgode. Sajovic Franc, sin po- sestnika iz Srednje vasi pri Šenčurju, je hotel streljati s staro zarjavelo lovsko puško vrane. Pri strelu pa mu je puška raznesla. Drobci železa so mu skoro po- polnoma odtrgali prste leve roke in ga tudi po obrazu močno ranili. Lekati je mo- ral pomoči v bolnici. — Parko Albina, do- lavka v tovarni Mally v Trzinu si je pri delu poškodovala desno roko.

Hla se je podrla. V Hinja pri Zu- žemberku je bila pred kratkim dograje- na kmetijska hiša in so bili delavci zaposleni že pri zadnjih gradbenih delih. Ko je bila streha že pokrita, so bili delavci južnat. Tačas pa je zajočal strešni stol in zgradbe se je zrušila. Le srečoma služaju se je zahvaliti, da v kritičnem trenutku ni bil nihče na novi zgradbi in tako neizgoda vsaj ni zahtevala človeških žrtev.

Pozor na se! Iščeni pomočni urad- nik Ciril Mikulinič, ki je odšel dne 12. te- ga meseca od svojih v Hlirski ulici v Ljub- ljani stanujočih staršev in se od todaj ni povrnil. Josip Turk, 24 let star, urad- nik Jadranske banke v Trzinu, se pogreša že od 18. t. m.

Pobegnil je od svoja jedinca 2. bat. 4. art. polka v Zajčaru redov Franc Ro- žanec, pristojen v Cerknici, nevaran vlo- millec in tat.

Grozni umor v Medjimurju. V Gori- čanu v Medjimurju sta kolehu Andrej Varošane in njegova žena podarila vse svoje neprimične invalide Karlu Plan- tiku pod pogojem, da imata do smrti pro- žitek. Nedavno je Varošane nenadoma izgubil. Orožništvo je začelo preiskavo in dognalo, da je Plantik izvalil Varošane k Muri, ga v neki gostilni opijanal in po- tem smil v Muro, kjer je utonil. Plantik je zločin po daljšem tajiču priznal.

Vlom na Vrhniki. Pred kratkim smo poročali o velikem vlamu v vrhnisko glavno tobačno zalogo. Kakor nam sedaj poročajo, se je posrečilo žandarmeriji iz- slediti vlomilca v osebi Frana Thurma, pri katerem so našli še vse ukradeno blago.

Ahasver. Stražnik Vinko Ostaneč je prišel v ponedeljek na Marjineh trgu v Ljubljani Kanuta Hudalista iz Škočidola pri Beljaku, ki je bežalil po hliših Wolfe- ve ulice in se izdajal za vrtnarja, oziroma za brezposelnega mizarja. Na policiji je moznak povedal, da mu potna žilica ne da miru in da je pravkar prišel brez dokumentov preko Ornega vrha iz Italije.

Na policiji pa imajo zabeleženo tudi ne- kega Hudalista, ki se je nahajal leta 1920 v Parizu, odkoder je valed goljufji po ho- telih pobegnil in se vrnil v Jugoslavijo. Po osebnem opisu bo aretiraneč najbrž identičen z dolgoletnim pustolovcem.

Krvava tragedija v Novem Sadu. V soboto ponoči je bila ena najelegantnej- ših restavracij v Novem Sadu torišče krave- re tragedije. V restavraciji je koncertiral ruski orkester, čigar član je bil tudi ruski begunec Mihajlo Hodočenko. Njegova že- na je imela ljubavno razmerje z nekimi drugim članom orkestra, kar je bilo znano tudi drugim tovaršem. Vled ponavljajo- jih se preproč je bil Hodočenko pred dvema dnevnoma odpuščen iz orkestra. V soboto okolo polnoči pa je Hodočenko ne- nadoma prišel zopet v lokal, kjer je sviral ruski orkester. Izpil je čisto vino, potem pa je potegnil iz žepa samokres ter ustro- il svojo ženo, ki so jo zgrudila mrtva na tla. Potem je izstrelil še šest krogel na bive svoje tovariše in pogljal končno tudi sam sebi kroglo v glavo. Dva člana orkestra sta oblozala mrtva. Nitje so bili težko raneni. Mrtve je tudi morilec.

Panes sveder v hotelu Struškju v Ljubljani pristane jetrne in rizeve kloboke.

Gospodarsivo

NOVI PREDPISI ZA GOSTILNIŠKO OBRT.

Dne 15. novembra je stopil v veljavo zakon o izpremembah in dopolnitvah za- kona o taksah in pristojbinah. K temu sta izšla v «Službenih Novinah» pravil- niki ministrstva za notranja dela in pra- vilnik finančnega ministrstva. Z novim zakonom so znatno izpremenjeni pred- pisi za izvrševanje gostilniške in kavar- niške obrti. Zadržna vsebina zakona in obeh pravilnikov je v glavnem nastopna: Odslej se bodo razlikovale mehane in kafeane. Mehana je gostilna, ki ima poleg pivskih lokalov tudi sobe za pre- nočevanje potnikov. Ako nima teh sob, se imenuje kavana. Za izvrševanje go- stilniškega obrta je potrebno: 1.) lokal- ni (mesno), mehansko ali kafansko pra- vo; 2.) osebno (lično) pravo; 3.) pravo za točenje pijač.

Lokalno (mesno) mehansko ali kafan- sko pravo pomeni pravico, da se sme kako določeno posloplje uporabljati za gostilno. To pravo daje ministrstvo za notranja dela po zahtevanju velikega župana. Omejitev na gotovo število ni. Lokal mora biti primeren v zdravstve- nem in policejskem pogledu. Nove zgra- dbe bodo morale vrhu tega odgovarjati splošnem nadrti, ki ga izda ministrstvo zgradb. Lastnik mora biti neomadeževan. Svoje mišljenje o tem oddajo občinske, politične in finančne oblasti ter posebna komisija. Ta pravica se ne da prenesti na drugo posloplje in ugasne, če se v treh mesecih ne prične s točenjem, ali pa prekine za več nogo leso dni. Tak- sa, ki jo je plačati za to pravico, zna- ja za Ljubljano in Maribor 3000 Din, v krajih nad 3000 prebivalcev 2500 Din, drugod 2000 Din. Če se v zgradbah iz- ven Srbije in Crne gore tobi napretrgo- una od 6. aprila 1920. naprej, se smatra lokalno (mesno) pravo že pridobljeno. Drugače pa je plačati zgorajnjeto takso. Osebo (lično) pravo, to je na osebo ve- zano dovoljenje, daje imojteljta pravico, da se sploh sme baviti z obrtjo točenja pijač kjerkoli in kadarkoli. To pravico dobi proti taksi 200 Din od politične oblasti in dotičnik, ki je za tak posel fiščno in moralno sposoben ter naš dr- žavljan. To velja tudi za gostilničarje- vega namestnika in poslovodjo, a ne za družabništvo.

Določbe lokalnega (mesnega) in oseb- noga (ličnega) prava veljajo v načelu tu- di za gostilniško obrt, ki se izvršuje po vrhovih, parkih, barakah itd.

Kdor ima osebno pravo, more začet- i s točenjem v posloplju, ki ima lokalno pravo, šele, ko mu izda finančna oblast (finančno ravnanstveno) posebno do- voljenje za točenje pijač. To je ome- jeno izključno na kakšen določen lokal in se ne more prenesti na drugo osebo ali dati v zakup. Pred odločitvijo se za- služi glede osebe in lokala mišljenje pri- stojne politične oblasti. Za pracos na drugo zgradbo je potrebno dovoljenje fi- nančne oblasti. Kdor ne toči osebno, mora prijaviti splošnonega namestnika. Taksa za dovoljenje točenja na drobno znaša za vsako polovico leta enaprej, računajoč se s sedanjim polletjem, po kategorijah: za Ljubljano in Maribor 1500, 1000, 750 in 500 Din, za kraje nad 2000 prebivalcev 1000, 750, 500 in 300 Din, drugod 750, 500, 300 in 200 Din.

Točenjski pijač se vrši na drobno ali debelo. Pod točenjem na drobno se raz- me prodaja vseh ali samo nekaterih vrst alkoholnih pijač v vseh količinah za goste v gostilni in zunaj teh. Točenje na debelo pa je prodaja vina nad 50 li- trov, piva najmanj 25 litrov, špirita in drugih žganih pijač preko 100 litrov, ostalih oslajenih ali neoslajenih pijač pa najmanj 25 litrov. Za prodajalca pijač na debelo so predpisani se pogoji: pro- tokolacija, knjigovodstvo, garancija let- nega prometa 200 hl. Pred izdajo dovo- ljenja za točenje pijač na debelo mora priskrbiti finančna oblast odobrenje ge- neralne direkcije. Na drobno se sme pi- jača točiti v kavanah, mehanah, bifejih, delikatesnih, vinsko-žganjarskih, posla- zniških in sličnih obratih, na kolodvor- jih, ladjah, voznicih, kazinih, štali- ncih in podobnih zaprtih društvenih lo- kalih, v zavetih, nasebilih in barakah.

Za točenje na sejmih in prošenjih (cerkveni prazniki, opasila) obstojajo po- sebna določila, ki so pa gornjim precej podobna. Posebnih določb za točenje pod vojo ni. Lastniki, ki prodajajo na drobno lastni pridelek, plačajo le nižje takse. Kazni, ki jih nalagajajo za pre- stopke politične in finančne oblasti, so zelo obšorne.

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (37. t. m.) Pšenica: baška, 7 — 80 kg. 2 odst., 1 vagon 315; banatska, 79 — 80 kg. 2

Vremensko poročilo.

Ljubljana 20. novembra 1923.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Obladno 0—10	Padevina mm
Ljubljana	7.	757.8	2.4	sever	oblačno	3.6
Ljubljana	14.	757.2	3.7	brezveža	dež	—
Ljubljana	21.	756.8	2.6	—	—	—
Zagreb	7.	757.8	2.0	zapad	oblačno	1.0
Beograd	7.	756.9	4.0	—	—	1.0
Dunaj	7.	754.4	1.0	—	megla	1.0
Praga	7.	754.4	0.0	jug. zapad	dež	3.0
London	7.	754.9	2.0	brezveža	več obl.	—

V Ljubljani barometer nižji, temper. višja. Sonce zabuja ob 7.18, zahaja ob 16.16.

Dunajska vremenska napoved za in za prihodnje dni ni pričačkati znat- 28. t. m.: Vreme kaže znake stabilnosti in sprememb.

odst., 3.5 vagona 300 — 302.5; smetlice, 1 vagon 315. Ovas: baški, Kanak, dupli- kat kasa, 4.5 vagona 215; Beograd, 1 va- gon 225. Taršice: za marc-april, 100 odst. kasa, 13 vagonov 195 — 202.5; za december 2 vagona 212.5; za marc-april 25 odst. kasa, 10 vagonov 380; za marc- april, 10 vagonov 245. Mohar: baza «0» s 2 vagona 515; baza «0» ss, 1.5 vagona 510 — 517.5. Otrubi: debeli, 1 vagon 130; v papirnatih vrečah, 1 vagon 175. Ten- denca nestalna.

Dunajski svinjski sojem (27. t. m.) Dogon 4286 komadov: od tega 1909 iz Jugoslavije. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: debele 22 — 26, mesnate 20 — 24. Mesnate svinje po padle v cenah za 2000 aK pri kg.

== Zeleniški promet z Grčijo ukinjen. Do nadaljnjega odredbe je ukinjeno vsa- ko prevezanje blaga, ki je preko Gled- gjeleja odredeno za Grčijo.

== Madžarski zunanji dolgov. Iz Bu- dimpeste javljajo, da znašajo madžarski privatni dolgovi po tedaju 3 santimi oko- li 1100 milijard mK. V tem so zapodeni ni dolgov v Angliji, Franciji, Belgiji in Grčiji.

== Izvoz moke iz Rumunije. Iz Bu- karesta poročajo: Na odredbo trgovinskega ministra se je ugotovilo, da vsakoj pre- vidki moke v državi 6693 vagonov. Ka- kor se glasi, bi ministrski svet sklenil, da se ta količina sme izvoziti.

Domače borze

27. novembra:

ZAGREB. Na tržišču z efekti je bi- la tudi danes prijazna tendenca. Promet je bil priloben velik. Zanimanja je bile največ za Eskomptno, Prastredeno, in od industrijskih papirjev za Gutmann, Sla- veka, Slavonijo, Eksploatacijo, Seđerana in Trbovlje. V Seđerani in Trbovljah je bilo malo blaga. — Na tržišču z de- vizami je takoj spočetka nastopila dvrsna tendenca. Manjkalo je blaga in tečaj se pogloma rasil do konca se- stanka. Največ se je poslovalo v deri- vatu Newyork, Paris in Svica. Notirale so devize: Amsterdam 0 — 3390, Du- naj 0.12525 — 0.12575, Bruselj 425 — 430 Budimpešta 0.45 — 0.47, Bukarest 45 do 46, Italija izplačilo 384 — 385, šek 388 — 384, Kopenhagen 0 — 1570, Lon- don izplačilo 890 — 887, šek 885.5 — 886.5 Newyork šek 87.75 — 88.5, Paris 475 do 480, Praga 257.5 — 258.25, Sofia 0 do 67.3, Stockholm 0 — 9225, Svica 1540 do 1547.5, šek 1540 — 1545; valute: dolar 87 — 87.5, avstrijske krome 0.125 do 0.125, leji 41 — 42, švicarski frank 0 — 1540; efekti: Eskomptna 165 do 168, Jugoslavenska 143, Ljubljanska kre- ditna 296, Prastredena 922.5 — 920, Sla- venska 167, Eksploatacija 215, Seđerana Osljek 2140, Narodna banka 117.5, Ni- hag 170, Gutmann 1670 — 1680, Slaveka 810 — 820, Trbovlje 855 — 860.

BEograd. Dovolj blaga. Vse povpra- ševanje krilo. Narodna banka je le ne- znatno intervencirala. Tečaj v glavnem nespremenjen. Notirale so devize: Amsterdam 3395 — 3390, Dunaj 0.1247 do 0.1249, Bruselj 415 — 417, Budimpe- šta ponudila 0.475, Bukaresta 43 — 43.5, Zeneva 1545 — 1547, London 385.5 do 386, Italija 382 — 383, Newyork 68 do 68.35, Paris 480 — 481, Praga 255.5 do 255.75, Solun povpraševanje 138, Kopen- hagen ponudila 1570; valute: dolar 87.5 — 88, levi povpraševanje 64, leji 42.5 — 43, češke krome 234 — 233; efekti: 7% investicijsko 58 — 58.25, Narodna banka 4050 — 4150.

Fisk. Deimtske tiskarne, d. d. v Ljubljani. Lastnik in izdajatelj Konrad Jutra. Odgovorni urednik Fr. Brozović

Pisalni stroji, potrebščine

Mehanična delavnica (popravljalnica) LJUBLJANA Šelenburgova ulica 6/I. L. BARAGA.

Kopirne stroje Alexa

THE REX CO., LJUBLJANA.

IZJAVA.

Podpisana praktikujem in oblažujem vse žalitve, katere sem zadnji čas razširila o gosposični Mariji Hostnikovi, osobito preklicujem trditve, da ima ista z moliti možem nedopustno razmerje. Ta trditev je popolnoma neresnična in se ji zahva- ljujem radi tega, da mi je žaljenje odpu- stila ter ni proti meni uvedla sodnega postopanja. 1770.

Ljubljana, dne 16. novembra 1923.

Marija Dolinšek I. r.

Mali oglasi

Malo je z drvečnim delvom na inerte vred do 20 besedi Din 50, vsake nadaljnje besede 50 par besedi. — Plače se vedno naprej (lahko tudi v znakih). Ne vprašajo odgovora uprava le, ako je vprašanje priročna znanja za odgovor ter manipulacijske prirobnice (1 Din).

Službe (dobe)

Prvovrstni potniki

Velikane stroke, ki bi voljo seboj decimalno in balanco tehnične, se iščejo. Dopolne za Čuček & Koubil, Strleže pri Ptuj. 15790

Šivilja

na doma in moderniziranje plaščev in kostumov, se išče. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Moderniziranje“, 15793

Čevljarški pomočnik

za fino šivanje in abito dela, se sprejme takoj. Povečanje prihodek v večeravni lavalan in sidla delavca. Mesto je stalno. Plača po dogovoru. — Josip Pegan, Laško. 15792

2 čevljarška pomočnika

se sprejme takoj. Naslov pove uprava „Jutra“, 15799

Čevljar, prirezovalca

to pomočnika sprejemam za sprednje delo. Plaša dobra, okrova v hitri. Jakob Virješt, p. Vransko, Sp. Stajarska. 15828

Službe (iščejo)

Strojni inženjer

z daljšo prakso v konstrukciji in obratu vodnih turbin. Iščo službe v tej stroki. — Nadaljnji podatki in nastop v upravi „Jutra“ pod šifro „Inženjer“, 15792

V velepodjetje

si vstopiti aktivni uradnik velebanke z večletno vsestransko prakso. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Vstop“, 15790

Absolvent

z razr. gimnazija, išče primerno službo. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Marilja“, 15779

Kot kuharica

za službo posteno dekle, najraje k družinam na deželo. — Naslov pove uprava „Jutra“, 15773

Zastopstvo

dobrih stvari proti preveliki, sprejme prihodek in posteno, v celni Sloveniji najbolje vpeljen in stalno potujoči trg. potnik. Stroka poljubna. — Cenjeno ponudbe pod šifro „Vpeljan potnik“ na upravo „Jutra“, 15815

Gozdar

čimski, 23 let star, čeh, z veliko gozdarsko prakso, znalci v lesni trgovini in industriji. Iščo službo pri veliki gradnji ali v kakem industrijskem podjetju. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Gozdar“, 15771

Trgovski pomočnik

za službo v mestu ali na deželi, najraje v trgovini z mešanim blagom ali samo v spekerstvu. Ponudbe pod šifro „Poten prodalec“ na upr. „Jutra“, 15791

Šofer

tu avto-motor z dolgoletno prakso, trezen, gorilni 4 letni, slov., nem., italijansko avstrijsko, išče službo za osebi ali tovorni voz. Naslov pove uprava „Jutra“, 15806

Samo za hrano

za stanovanje in opravljal lahko službo ali delo pod streho. Naslov pove uprava „Jutra“ pod „Istari“, 15845

Obrt

Krofiteljice bel. perila! Sprejemam za entat, izdelujem po meri moško, žensko, otroško in posteljno perilo kakor tudi oprave na novo-rojenke. Prevzamem tudi odrgovino vsako umodno. — Naslov: Rešitev cesta 25, t. nadstr. levo. 15823

Usnjene suknjiče

fina vedno v zalogi od 1000 dinarjev naprej. Prva gorovjska delavnica usnjenih suknjičev Kristijan Premur v Kranju. 15826

Prodaja

Sv. Miklavž

kupi največje notene, bloke, napelje, katoli. št. v knjižni-vojni Zupan, Gajeva ulica št. 2, za palačo ljubljanske kreditne banke, kjer se sprejemajo tudi vra v to stroko spadata dela po najnižjih cenah. 15798

Lepa salonska

zrcnila, 1 kanape, 4 fotelje, se prav ugodno prodajo. Trgovina pohištva, Marja Baumgartner, Celje, Gospodarska ulica 25. 14800

Šivalni stroj

mal. Singer 150 Din, velika stenska ura srebrna šepa ura, vse v dobrem stanu, se po ceni prodajo. R. Pila, Dom. t. 86. 15720

Več gonilnih termenov

malo rabljenih, prvovrstno blago, se prodajo. — Naslov pove uprava „Jutra“, 15849

Trapistovski sir

polnomastan, grover, pol Ementaler, imperial, ala Liptauer, čajno maslo, tudi majoneze „Balkan“, agenturno in komisijsko podjetje, Zagreb, Palmotičeva 35/1. 15823

Nepremočljive

„Waterproof“ dežne plašče, gumij-pelirine za dame, prevlečene s svilno in usnjeno suknjiče, priporočila Drago Schwab, Ljubljana, Dvorni trg 3. 244

Katica, povej mi,

če si kupila posoda? Ali ne veš, da so kupi najboljši pri Vileinu, Maribor, Glavni trg? 191

Umetniške razglednice

Zbirana cena: 100 komadov 50 Din. Priporočila M. Tigar, Ljubljana. 251

Bazne obleke

moške in ženske, čevlje, košulje, kožuh za nogo, oficirska obleka, otroška posteljnina in vozički, se prodajo. Prodaja se vrši od stroka naprej v Strleški ulici 22, pritrilje na desno. 15746

Motorno kolo

na najboljšo kumsko, 2 in pol konjski sil, skoro novo, se prodajo za 60.000 K zaradi bolezni. V sklopu se da tudi na kredit. Naslov pove upr. „Jutra“, 15796

Transportne vrče

za mleko, 4 za 30 in 1 za 25 litrov, dobre, isčejo vsako uro 2 useti (resenaznol) prodajo. Vprašati: Zelenka, Bled. 15701

Kupim

Brzjavne droge

Kostanjeve, 10, 11 in 12 m dolžine ter vsako mpostno stisla in slatavi javorovih hlodov od 2 m, debelost 50 cm naprej, kupim. Ponudbe s navedbo cene na naslov: Josip Kralica, Ljubljana 7, Nova ulica 208. 15809

Kupim sesalke

z batoni in krogličnim ventilom, premer bata 12–15 cm. Ponudbe na kartonasto tovarno J. Bonac sin, Ljubljana. 15785

Drehstrem-motor

5 konjskih sil, kupim, Ivan Jeglič, strojar in Gradupisem 15790

200 m² gabrovih hlodov

od 25 cm debeline naprej, po 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4 m dolžine, zdrav, popolnoma račun in brez gre. Ponudbe na l. jugos. posredovalnico za les v Mariboru. 15838

Popolni letniki

„Slovenca“ od 1912 dalje se kupijo. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod naslovom „Slovenec“, 15791

Zlato in srebro

kupuje po najvišji ceni Milan Kozak, slatari, Čankarjevo nabrežje 31. 15702

Banatsko moko

garantirano prvovrstno, prodajam v vrečah po sledečih cenah: „0“ in „0g“ po 5.60, „2“ po 5.15 kilogram, „5“ po 4.40 „5“ po 2.70 „5“ po 2.70. — Po celi kupca dostavljam blago! — Mirko Štefanović, trgovina z izdelanimi pridelki Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 2, dvoriče. 15819

Med

trčan za petice v skafih po 80 K 1 kg, posoda vrhučana. Finalet med cene po dogovoru. A. Maček, Vrhnika. 15858

Polsladko seno

v četrtih vagonih s poslabšo dobavo vsako množino „v“ cenječa Bor, Šbil, Kočevje, Tel. št. 4. 15883

Stavoparja

Sobo išče

gospodinja v Ljubljani, za kratko čas, najraje gre kot stanovanjka k mladi dami. Ponudbe pod „Rabim takoj“ na upravo „Jutra“, 15811

Mesečno sobo s hrano

oddam solidnemu gospodu ali dišaku obrtne šole. Naslov v upravi „Jutra“, 15807

Prazna soba

60 mogoče v sredini mesta, se išče. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Prazna soba“, 15778

Sobo išče

pri dobri družini inteligentna gospodinja (stavlja). — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Dobropročna“, 15778

Lepa soba

se odda v Kolodvorski ulici št. 111, nadstr. levo. Poljeve se samo popoldne. 15827

Opremljeno sobo

separirano, isčem v sredini mesta. Ponudbe pod „Samec“ na upravo „Jutra“, 15701

Mlad zakonski par

brez otrok, išče stanovanje, ozir. prazno ali opremljeno sobo. Najemnika postranska str. Ponudbe pod „Mirna stranika“ na upravo „Jutra“, 15753

Opremljeno stanovanje

se išče. Posodim denar ali plačam v naprej. — Ponudbe pod: „Dve osebi“ na upravo „Jutra“, 15743

Lokali

Lokal

za trgovino z mešanim blagom v prometnem kraju v mestu ali na deželi, se išče. Naslov pove uprava „Jutra“, 15825

Nepremičnine

Prodajam malo hišo

s trami sobami, kuhinjo in vrtom, blizu rudnika Huda Jama, tik od ceste, zelo pripravo za kakšno obrtnika. Cena 40.000 Din. Vokoslav Perc, Sp. Rečica pri Laškem 15793

Dvonedstropno hišo

lepo, močno stano, v kateri se nahaja dve trgovini in gostilna, prodajam radi slabega zdravlja. Je v najpomembnejšem industrijskem kraju, tik državne ceste na Goronjskem. Cenjene ponudbe pod „Milijonski promet“ na upr. „Jutra“, 15816

Kapital

Ker sem prodal

sveto pekarno, prevzamem v najem, kupim ali vstopim kot poslovođa v kako pekarno, kjer bi zaležili tudi svoj kapital v gotovini. Ponudbe na VI. Slak, pek. mojster, Logatec. 15784

Kot družabnik

z 400.000 K pristopim v dobrodošlo trgovino z mešanim ali mešanim blagom. Ponudbe pod „Družabnik 23“ na upravo „Jutra“, 15821

Posojilo

v znesku 125.000 Din najame izberno vpeljano tovarno, edina svoje stroke v SHZ. Ponudbe se nasloviti na upr. „Jutra“ pod „Privatni kapital“, 15880

Agilen družabnik

se radi roditiških razmer, isče za trgovino z mešanim blagom ter kosa industrijo na deželi, s kapitalom 250 tisoč dinarji, kateremu bi se poleg soudeležbo na dobitku in dobru obrestovanju, vložnega kapitala potem mesečno rento ugotovilo. — Dotičnik mora biti samec ter zmožen knjigovodstva. Ponudbe pod „Dobro vpeljano podjetje“ na upravo „Jutra“, 15806

Dopisovanje

Resnega znanja

z izobraženo gospodino, želi inteligentno gospodarstvo z risbo, izobrazbo, samostojno, lastnik dobro vzdrževanega podjetja, poličen, srednje starosti, zmeren, sportnik. Posojil: Zdravje, lepota, pridnost. Dopolne pod „Lepa in srednja bodočnost“ na upravo „Jutra“, 15818

Mlad lisjak

išče toplega zavetja pred mrazo zimo pri tiskani in sliki, ki premore svoj blok. Dopolne se poslati na upr. „Jutra“ pod „Lisjak“, 15797

Sneg?!

Plašno preprosto prejala. Prilike v četrti ob pol 2. vakor pizano, Miha. 15786

Tista zimska rožica

ki se je ogledala branitelj zimske rožice, naj pošlje svoj natančni naslov pod šifro „Zivljenje“ na upravo „Jutra“, 15812

Zivahne korespondence

z veselimi gospodi želi mlad, izobražena gospodinja. Prednost imajo akademsko usposobljeni. Cenjene dopise pod „Akratej“ na upravo „Jutra“, 15829

Samo 14 dni!

Perilo za gospode, kravate, naramnice, rokavice, nogavice itd. prodaja z 10-20 % popustom

H. Šinkovc nasl. K. Soss Ljubljana, Mestni trg 10.

ŠENTJANŠKI PREMOG

vseh vrst, popolnoma čisto opran, nudi po originalnih cenah premogovnika v celih vagonih pošiljkah

Prodajni urad šentjanškega premogokopa AND. JAKI, Ljubljana, Krekov trg 10. 280 6086

Kdo izmed značajnih

iz akademske izobraženih gospodarstev, v dnu preteklosti, bi znal tolačiti mlad, zdrav, inteligentno gospodino z deželo, ki ji je nedavno neopremena smrt utrgala ljubljanskega zaročenca z narečja? Kdor ne ljubi samo premoženje, ampak tudi čisto srce in pridne roke, naj se javi pod „Struna miho se glasilo št. 666“ na upravo „Jutra“, 15803

Preprost mladenič

želi znanja v srhu neosebne zabave z gospodino, staro do 17 let. Ponudbe pod „-t-“ na upravo „Jutra“, 15829

Kdo hoče

Uriso pa Katra, sveda mora biti fant. Ponudbe pod „Uriso pa Katra“ na upr. „Jutra“, 15723

Ženitve

Pozor, gospodične

in dame-vdove, ki želite vstopiti v zakonski stan! — Zgledite se pri „Ženitbeno-posredovalnem zavodu“. Počijo naj se slika ter znanja za odgovor. Frano Tramski, občina Peče št. 2, pošta Makole pri Poljčanah. 15808

27letni agilni trgovec

s 200.000 K premoženja, želi znanstvo v svrhu ženitve s trgovko. — Dopolne na upr. „Jutra“ pod „Agilen I.“, 15826

Glazba

Kratek klavir

firma Bachmann, prodajam takoj. — Naslov pove uprava „Jutra“, 15777

Gramofon

s 34 ploščami, dobro ohranjen, prodajam za 400 Din. R. Brevet v Trebnju. 15788

Pianino

vzajem na posodo proti mesečni najemnin. Za lastno rabo vsakega igralca. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „L. Z.“, 15830

Klavirje

planine, harmonije, prodaja in izposoja Alfons Brank, največja zaloga vseh glasbil, mušikalijski in strun, Ljubljana, Mestni trg 3, poleg magistrata. 15413

Razno

Damski plašči

po najnovšem in elegantnem kroju, se izdelujejo po nizki ceni. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Takoj 45“, 15774

Pogreša se

Martin Drnovšek iz Poteške vasi pri Zagorju ob Savi. Kdor kaj ve o njem, se pros, da sporoči Matiji Letnik, Zagorje ob Savi h. Stev. 88. 15797

Na dobro domačo hrano

se sprejme voh gospodar. Na željo kosi ob 2. Naslov pove uprava „Jutra“, 15799

Krznarsko podjetje

najmodernejše opremljeno s stroji za strojenje in barvanje vsakovrstnega krzna, išče kompanjona ali se prodaj. Potreben kapital 3.000 dinarjev. Zasturani 100 %, zasluzek. Oferte je poslati pod „Krznarstvo“ na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 6080

Novozgrajeno moderno

in za vsako industrijo potrebna tovarniško in stanovanjsko poslopje. 650 m² zgrajeno z lep m dveriščem in približno 8000 m² velikim stariščem, električna sila 80 HP, z vsemi potrebnimi stroji za lesno industrijo in zalogo lesa, se zaradi družinskih razmer zelo poceni prodajo v industrijskem kraju ob železnici blizu Ljubljane. — Vprašati pod „Dobro podjetje“ pri Aloma Company, Ljubljana. 6080

Za Miklavža!

Obdarite najprimerneje svoje drage s primerno najboljšimi izdelki trdke

Drago Schwab
Ljubljana, Dvorni trg 3.

Oglejte si največjo zalogo vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, zimnikov, kožuhov, raglanov, ulstrov, dežnih plaščev, usnjenih suknjičev itd.

Lastni izdelki! Znižane cene!

Prvovrstno angleško in češko suknjo v nadrobni prodaji.

Perilo! Modni in športni predmeti!

Vodna moč 35 HP

z obširnimi prostori, pripravnimi za vsako industrijo v bližini železnice in drugih komunikacijskih možnosti, se pod ugodnimi plačilnimi pogoji

proda

oziroma se sprejme družbenik v svrhu izdelave kakšnega dobrodokega predmeta.

Pismene ponudbe pod „Vodna moč“ na Aloma Company, Ljubljana.

KEKSI

PREPEČENCI ČAJNO PECIVO OBLATI

vsi izdelki iz Rogaške Slatine
direktna detajlna prodaja
v parni pekarni
VILJEM BIZJAK
Gospodarska cesta.

Posestvo

v prometnem trgu Slovenije, obstoječe iz enonadstropne hiše z gospodarskim poslopjem ter 8 orali zemlje (travnika, njiv in gozda) se pod ugodnimi plačilnimi pogoji

proda.

Pismene ponudbe pod „Ugodni pogoji“ na Aloma Company, Ljubljana. 6080

Zahvala.

Za vsestransko izkazano sočutje povodom bridke izgube našega nepozabnega soproga, oziroma očeta, gospoda

Martina Orožima

posestnika valičnega mlina, gerenta okrajnega zastopa vranskega, člana okrajnega šolskega sveta, predsednika krajnega šolskega sveta in bivšega dolgoletnega župana

se tem potem zahvaljujemo vsem, ki so nas v teh bridkih urah tolažili in se nas sočutno spominjali. Posebno se zahvaljujemo č. g. županu Grobelščku in g. Bošnjaku iz Braslova za ganljiva poslovična govora, čast gospodu Ivanu Rantigaju, da je tako daleč prihitel na pogreb, nadalje gosp. vladnemu svetniku dr. Žužeku in sodniku g. dr. Kovču, č. gospodoma dr. Cukali in Maksu Šlandru, ki so nam pismenim, oziroma brzojavnim potem izrazili svoje sočutje, nadalje tukajšnjemu učitelstvu s šolsko mladino kakor tudi županstvu in občinskemu odboru za častno spremstvo pri pogrebu, g. dr. Tajnšku za zdravniško pomoč, g. nadučitelju in vsemu pevskemu zboru za pretresljivi žalostinki, vseni darovalcem krasnih vencev, sploh vsem želim gostom kakor tudi domačinom, ki so blagopokojnika spremili na zadnji poti.

Žalujoci ostali.

Županstvo občine zdravilišča Rogaška Slatina naznanja pretužno vest, da je njen častni občan

Josip Stritar

profesor v pok., pesnik in pisatelj, odlikovan z redom sv. Save III. razreda

danes ob 21. uri mirno preminul.

Rogaška Slatina, dne 25. novembra 1923.

Županstvo zdravilišča Rogaška Slatina.